

Γιάννης Χλιουνάκης

Είναι δύσκολη η συζήτηση. Αν η “κοπελιά” στο Υπουργείο Εργασίας και ο “παρκαδόρος μηχανικός” του Παναγιώτη Μαυροειδή ξεσήκωσαν τόσο θόρυβο είναι γιατί το πραγματικό θέμα του πολύκροτου άρθρου, θέμα πολύ οδυνηρό για όλους, είναι η στάση της Αριστεράς, η στάση των αριστερών απέναντι στην άνοδο και την πτώση του ΣΥΡΙΖΑ. Ο ίδιος ο Π.Μ. είναι ξεκάθαρος:

“Τα βάζω με εκείνους τους «αριστερούς» και «κομμουνιστές» της δικής μου γενιάς, λίγο πάνω ή κάτω, που από το Λένιν παίζουν στα δάχτυλα μόνο τον «αριστερισμό».

Αυτούς ακριβώς που έβγαζαν φλύκταινες και ανέβαζαν τεταρταίο πυρετό αν τους έλεγες ότι υπάρχει **συστημική, καραμπινάτη συστημική αριστερά**, δεμένη με την εξουσία, το κεφάλαιο και τους μηχανισμούς της ΕΕ. Ότι αυτή δεν ταυτίζεται με τη ΔΗΜΑΡ, αλλά περιλαμβάνει και το ΣΥΡΙΖΑ, με κοινό στοιχείο τον κυβερνητισμό, τη λατρεία της αστικής διαχείρισης και της «αναγνώρισης του ρόλου».

Αυτούς που δήλωναν έτοιμοι μετά το Φλεβάρη του 2015, έμπλεοι «σύνεσης και αντικειμενικής κρίσης»: «στηρίζουμε τα θετικά, αντιπαλεύουμε τα αρνητικά» στην πολιτική της νέας κυβέρνησης.

Έστρωσαν έτσι (μπαζώνοντας από τα “αριστερά») όλο το παιχνίδι για τη φρίκη που λέγεται **ΣΥΡΙΖΑ**.”

Το πρόβλημα στη βίαιη αυτή επίθεση -κάποιους μας αγγίζει προσωπικά- δεν είναι τόσο το ύφος και η υπερβολή της. Ως ένα σημείο η κριτική του Π.Μ. είναι βάσιμη, δεν υπάρχουν αθώοι στην ιστορία αυτή. Αν όμως μιλάμε για μια συνολική ανασκόπηση της “μεγάλης

πενταετίας” ’10 – ’15, αν αναζητούμε κάποια χρήσιμα συμπεράσματα για τη συνέχεια, τότε - κατά τη γνώμη μου βέβαια- ο Π.Μ. κοιτάζει όχι προς τη σωστή κατεύθυνση αλλά ακριβώς αντίθετα. Γιατί εκείνο που αποφασιστικά βάρυνε δεν ήταν οι αυταπάτες των αριστερών και της Αριστεράς σχετικά με το ΣΥΡΙΖΑ, ούτε οι ανεπάρκειες της κριτικής προς αυτόν, χίλιες φορές μακάρι να ήταν έτσι.

Ο αποφασιστικός παράγοντας, σε ό,τι αφορά την Αριστερά, ήταν η αδυναμία της για ουσιαστική επικοινωνία με τον κόσμο εκείνο που, στη δεδομένη στιγμή, προβληματίστηκε, κινητοποιήθηκε, αναζήτησε. Μια τέτοια επικοινωνία και ώσμωση θα προσέφερε και στις δυο πλευρές μια σαφέστερη αντίληψη για το περιεχόμενο και τα μέσα μιας συγκρουσιακής πολιτικής διεξόδου και θα δυσκόλευε, στο μέγιστο βαθμό, τους ελιγμούς των μηδενιστών αριβιστών που βρέθηκαν στον αφρό του κύματος.

Δε θα ήταν βέβαια καθόλου εύκολο για τη σημερινή Αριστερά, σε όλες τις εκφράσεις της, να πετύχει μια τέτοια αλληλεπίδραση. Έλειψε όμως η κατανόηση της σημασίας αυτού του καθήκοντος, άρα και η επιμονή, η επινοητικότητα στην προώθησή του.

Ο ρόλος του “προπονητή της εξέδρας” καθόλου δε μας αρέσει, αναγκαζόμαστε όμως να τον υποδυθούμε μόνο και μόνο για να αποσαφηνίσουμε τη θέση μας. Θα σχολιάσουμε λοιπόν τη στάση της ριζοσπαστικής Αριστεράς απέναντι στο περίφημο “Πρόγραμμα της Θεσσαλονίκης”.

Πιθανότατα η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ απέβλεπε, μέσα από αυτό το “Πρόγραμμα” με τους περιορισμένους και “κοστολογημένους” στόχους του, στην προετοιμασία της κινητοποιημένης κομματικής και εκλογικής βάσης για όσα θα ακολουθούσαν. Σε κάθε περίπτωση όμως οι δυνάμεις της ριζοσπαστικής Αριστεράς θα όφειλαν, έχοντας επίγνωση των κοινωνικών συσχετισμών και της βαθιάς αντιφατικότητας του αγωνιστικού ρεύματος να προσπαθήσουν να αξιοποιήσουν κάθε ψήγμα συγκρουσιακής δυναμικής που περιέχονταν στο “Πρόγραμμα” αυτό, στην οικοδόμηση της αγωνιστικής ενότητας “από τα κάτω”. Υπήρχαν βέβαια περιθώρια στην κατεύθυνση αυτή, πολλά πράγματα που θα μπορούσαν να γίνουν, χωρίς καθόλου να κάνει η Αριστερά σημαία της το “πρόγραμμα” αυτό, ούτε να χαμηλώσει τους τόνους της κριτικής της που αντίθετα θα γίνονταν περισσότερο διεισδυτική. Ας σκεφτούμε μόνο τις δυνατότητες που προσέφερε το σύνθημα: “κανένας μισθός κάτω από 750€”.

Η αριστερή κριτική όμως περιορίστηκε στο να καταδεικνύει -σωστά- πόσο περιορισμένο είναι αυτό το “πρόγραμμα”, πόσο ήταν “εντός πλαισίων” και ανεφάρμοστο τελικά.

“Αντίδωρο” χαρακτηρίσαμε τότε τις εξαγγελίες του Τσίπρα και είχαμε δίκιο. Ξεχάσαμε όμως ότι εκείνο που απαξιώνει το “αντίδωρο” δεν είναι το μικρό του μέγεθος -ένα κομματάκι ψωμί είναι υπερπολύτιμο για κάποιον που λιμοκτονεί- αλλά το γεγονός ότι πρόκειται ακριβώς για “δώρο” που δίνεται με αντίτιμο την υποταγή. Δείξαμε ότι διαθέτουμε λαμπρούς οικονομολόγους, υστερούμε όμως στο πεδίο της εφαρμοσμένης πολιτικής, παίζουμε στα δάχτυλα και ξεπερνάμε τον Κέϋνς αλλά δυσκολευόμαστε να παρακολουθήσουμε το Λένιν, αγαπημένε και σεβαστέ σύντροφε Παναγιώτη.

Το δεύτερο παράδειγμα που θα χρησιμοποιήσω, παρουσιάζοντας την άποψη μου, αφορά τον περισσότερο οικείο σε μένα χώρο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όπου το εκπαιδευτικό κίνημα διαθέτει μια ορισμένη συγκρότηση με ισχυρή, ποσοτικά και ποιοτικά, παρουσία της ριζοσπαστικής Αριστεράς, όπου επίσης η μνημονιακή επίθεση, όπως όλοι γνωρίζουμε, ήταν ιδιαίτερα έντονη.

Όμως στο “προνομιακό” αυτό πεδίο και σε όλη τη διάρκεια της θυελλώδους περιόδου που εξετάζουμε, δε στάθηκε δυνατό να συγκροτήσουμε και να προβάλουμε τόσο στο χώρο των εκπαιδευτικών όσο και προς την ευρύτερη κοινωνία ένα συνεκτικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων – ανατροπών στο Δημόσιο Σχολείο. Ούτε καν αυτό το πανοράθριο σύστημα των Πανελλήνιων Εξετάσεων με το ανυπολόγιστο οικονομικό, ψυχολογικό και μορφωτικό κόστος για τα λαϊκά στρώματα, ούτε καν αυτή τη “διαστροφή που -τι να κάνουμε;- χαίρει εκτιμήσεως” σύμφωνα με τον καθηγητή Λιάκο, δεν καταφέραμε να θέσουμε ως βάση μιας διεκδικητικής ενωτικής συσπείρωσης. Αν λοιπόν σήμερα ανακαλύπτουμε τη γνωστή αφασία και απάθεια να έχουν επιστρέψει στο χώρο, αν βλέπουμε αρκετούς εκπαιδευτικούς να παραμένουν απογοητευμένοι πίσω από το ΣΥΡΙΖΑ, με το φόβο *“του Κυριάκου, που θα κάνει αξιολόγηση και απολύσεις”*, αν ψάχνουμε -πολύ σωστά- τις δικές μας ευθύνες για όλα αυτά, τότε ας σκεφτόμαστε όχι τα “αριστερά μπαζώματα” του Παναγιώτη αλλά την ανικανότητα μας να βαδίσουμε προς τα αριστερά, μαζί με άλλους.

Σύντροφοι, το όριο ανάμεσα στην Ελπίδα και την Αυταπάτη είναι πάρα πολύ δύσκολο να οριστεί με ακρίβεια, καθώς μεταβάλλεται κάθε στιγμή. Σήμερα βέβαια και απέναντι “στη φρίκη που λέγεται ΣΥΡΙΖΑ” είναι αναμενόμενο να καταδικάζεται με οργή η Αυταπάτη και να θεωρείται αυτή αιτία όλων των κακών.

Ακόμη: υπάρχει στην Αριστερά εκείνο το κόμμα που δίκαια μπορεί να καυχάται ότι στη διάρκεια αυτής της πενταετίας ούτε μια στιγμή δεν υπέκυψε στον πειρασμό της Αυταπάτης. Είναι βέβαια το ΚΚΕ και όλοι μπορούμε να θωρακιστούμε αποτελεσματικά, αν ακολουθήσουμε το παράδειγμά του. Βέβαια η στρατηγική της ηγεσίας του κόμματος αυτού

είναι απλή και «κρυστάλλινη» είναι η περίφραξη της κληρονομημένης ιδιοκτησίας του. Στο στόχο αυτό υποτάσσονται τα πάντα. Οι δικές μας επιλογές όμως, με όλες τις αβεβαιότητες και τους κινδύνους που συνεπάγονται, είναι βέβαια διαφορετικές.

Λοιπόν, είναι βέβαιο ότι και αυταπάτες υπήρξαν και ζημιά έγινε από αυτές. Επίσης είναι - νομίζω- βέβαιο ότι πολύ μεγαλύτερη ζημιά γίνεται όταν μια λογική “άσπρου - μαύρου” καθίσταται καθοδηγητική δύναμη για τους αγωνιστές, ιδιαίτερα για τους νεώτερους από αυτούς. Στο σημείο αυτό η δική μας ευθύνη -επίτρεψε μου Παναγιώτη- είναι πολύ μεγάλη. Γιατί, στις σημερινές ιδιαίτερα συνθήκες, η μετωπική συμπόρευση δεν είναι απλά ο μόνος δρόμος για τη ριζοσπαστική Αριστερά, είναι στην κυριολεξία ο μόνος τρόπος ύπαρξης της. Κι ακόμη: πρόκειται για το πεδίο εκείνο το οποίο, ακόμη από τις Απαρχές, υπήρξε η «αχίλλειος πτέρνα» για τους κομμουνιστές, πάντα και παντού.

Σύντροφοι, αρχίζουμε σήμερα να αντιμετωπίζουμε τις συνέπειες μιας ήττας με μεγάλες και μακροπρόθεσμες, φοβάμαι, συνέπειες.

Λυπούμαι, γιατί άφησα ένα πλατύ ποτάμι
να περάσει μέσα από τα δάχτυλά μου
χωρίς να πιώ ούτε μια στάλα

Τα λόγια του Σεφέρη φαίνεται να ταιριάζουν. Όμως η διαδρομή συνεχίζεται και μέσα σ' αυτήν οι σημερινές μας ανεπάρκειες θα συγχωρηθούν, καθώς γι' αυτές υπάρχουν πολλές και σοβαρότατες αιτίες. Όλες, εκτός από τον αυτάρεσκο απεγκλωβισμό σε βολικούς μικρόκοσμούς.